

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет медичний, міжнародний
Кафедра педіатрії №2**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

_____ Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

**МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Факультет медичний, курс 6

Навчальна дисципліна «ПЕДІАТРІЯ»

Затверджено:

Засіданням кафедри педіатрії №2 Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від “28” серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Тетяна Стоєва)
(підпис)

Розробники:

завідувач кафедри, д. мед. н., професор Стоєва Т. В.

завуч кафедри, к. мед. н., доцент, доцент кафедри педіатрії №2 Прохорова С. В.

к. мед. н., доцент кафедри педіатрії №2 Тіткова О. В.

к. мед. н., доцент, доцент кафедри педіатрії №2 Портнова О. О.

к. мед. н., доцент, доцент кафедри педіатрії №2 Весілик Н. Л.

к. мед. н., доцент, доцент кафедри педіатрії №2 Годлевська Т. Л.

к. мед. н., асистент Федін М. В.

к. мед. н., асистент Джагіашвілі О. В.

к. мед. н., асистент Решетіло О. В.

асистент Браткова Л. Б.

Тема 10. Практичне заняття 27- 29. Особливості медичного спостереження за дітьми підліткового віку. Порядок проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів дітей підліткового віку. Рациональне харчування: профілактика ожиріння, цукрового діабету. Оцінка статевого дозрівання. Медичне та психологічне консультування. Диференційна діагностика первинної та вторинної артеріальної гіпертензії у дітей підліткового віку. Тактика ведення хворого на артеріальну гіпо- та гіпертензію в амбулаторних умовах. Надання невідкладної допомоги при синкопальних станах та гіпертензивній кризі. Профілактика артеріальної гіпо- та гіпертензії у дітей. Диспансерне спостереження.

Мета: Вивчити особливості будови та функції статевої системи у дітей різного віку, оволодіти методикою дослідження статевої системи у дітей, знати важливіші ознаки статевих розладів у дітей. Вміти визначати скарги, характерні для ураження статевої системи, зібрати індивідуальний та сімейний анамнез. Вміти проводити об'єктивне обстеження статевої системи у дітей різного віку і оцінити отримані дані. Вміти складати план лабораторного та інструментального дослідження в разі підозри на ураження статевої системи у пацієнта. Вміти оцінювати результати лабораторно-інструментального дослідження. На основі знань про особливості клінічних проявів і діагностичних досліджень навчитися виявляти у дитини артеріальну гіпертензію, призначати відповідне лікування і надавати невідкладну допомогу при гіпертонічному кризі.

Основні поняття:

Термін	Визначення
Підлітковий вік	В законодавстві України з'явиться термін «підліток» - держава визнає особливий статус дітей у віці від 10 до 18 років (17 років 11 місяців 29 днів); За визначенням Організації Об'єднаних Націй «підліток» - діти у віковий період з 10 до 19 років.
Пубертатний період	Період статевого дозрівання, починається з 10 років і продовжується до 17-18 років
Біологічний вік дитини	Індивідуальний темп розвитку окремо взятої дитини, який може не відповідати її календарному віку
Акселерація (тахігенез)	Дисгармонійність з випередженням розвитку певних систем
Ретардація (брадігенез)	Дисгармонійність з відставанням розвитку певних систем
Соціалізація	Всі форми спілкування, взаємодії з іншими людьми, налагодження стосунків взаєморозуміння, взаємоповаги, взаємодопомоги, сумісного розв'язання актуальних задач життя
Фемінізація	Розвиток статевих органів та будова тіла за жіночим типом
Гіпогонадізм	Відсутність вторинних статевих ознак
Соматоформная вегетативная	Соматоформная дисфункція вегетативної нервової системи (СДВНС) - це стан, що характеризується порушенням нейрогуморальної регуляції діяльності внутрішніх органів

дисфункція МКБ-10 F 45.3.	(серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту (ШКТ), органів дихання, залоз внутрішньої секреції і ін.
Вегетативна дисфункція	Порушення, що характеризується симптомокомплексом розладів психоемоційної, сенсомоторної та вегетативної активності, пов'язана з надсегментарними та сегментарними порушеннями вегетативної регуляції діяльності різних органів і систем
Вегето-судинна дисфункція	Вегетоневроз, який проявляється у вигляді дизрегуляції за васкулярним типом (з артеріальною гіпертензією та гіпотензією) і за кардіоритмічним типом (дизрегуляторна кардіопатія)
Нейроциркуляторна дисфункція	Порушення мікроциркуляції мозкових судин, що виражаються такими ознаками: головний біль, запаморочення, вестибулопатія, дезадаптація, порушення терморегуляції
Вегето-вісцеральна дисфункція	Вегето-невроз, який супроводжується патологічними симптомами з боку внутрішніх органів і систем
Вагоінсулярні (ваготонічні) генералізовані кризи	Супроводжуються слабкістю, відчуттям приливу жару, ядухи, почервонінням обличчя, головним болем, запамороченням та потемнінням в очах, рясною пітливістю, алергічною висипкою, локальними набряками Квінке, болем в животі, нудотою, проносом, зниженням артеріального тиску та температури тіла, брадікардією, синусовою аритмією, екстрасистолією
Параксизмальна вегетативна недостатність	Клініко-патогенетична форма вегетативної дисфункції, що проявляється вегетативними кризами (параксизмами), які провокуються емоційним, розумовим або фізичним перенапруженням
Симпатоадреналові (симпатичні) генералізовані кризи	Проявляються приголомшливим ознобом, похолоданням кистей, стоп, сухістю у роті, серцебиттям, кардіалгіями, підвищеним артеріальним тиском, гіпертермією, тахікардією, почуттям страху, поліурією
Артеріальна гіпертензія	стани, що супроводжуються постійним або періодичним підвищенням АТ протягом 3–6 міс. Нормальним рівнем АТ вважаються значення систолічного та діастолічного тиску менше 90-го перцентиля для відповідного віку, статі та зросту.

Обладнання: ноутбук, тренажер для аускультації немовля Infant auscultation trainer and smartscope LF01201 W44743 (Інв.№ 101475072), багатоцільовий педіатричний тренажер по догляду (S157) W45178 (Інв.№ 101475075), мультимедійна презентація з теми практичного заняття, учбові відеороліки

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).
2. Контроль опорного рівня знань (письмова робота, письмове тестування, фронтальне опитування тощо) – непередбачено.

3. Формування професійних вмінь, навичок (оволодіння навичками, проведення курації, визначення схеми лікування, проведення лабораторного дослідження тощо):
- Усне опитування, бесіда, колективне обговорення та дискусія за темою заняття;
 - Перелік учбових практичних завдань, які необхідно виконати під час практичних занять: на основі запропонованих клінічних ситуацій, здійснити основні кроки для забезпечення ефективного ведення хворої дитини
 - Вирішення клінічного завдання, наприклад:

Завдання 1. Дівчинка 13 років протягом 3 місяців втратила 4 кг ваги, спостерігається підвищення температури тіла до 37,8-38,4 °С, переймоподібний біль в нижніх і бічних відділах живота. Дефекація 10 разів на добу (кал рідкий, кров'янистий). Результати загальноаналізу крові: еритроцити $2,5 \times 10^{12}$ / л, гемоглобін 99 г/л, ретикулоцити 1%, тромбоцити 150×10^9 / л, лейкоцити $24,8 \times 10^9$ / л, паличкоядерні 10%, сегментоядерні 19 %, еозинофіли 3 %, базофіли 1 %, лімфоцити 61 %, моноцити 6 %, ШОЕ 45 мм /год.

Що свідчить на користь органічної природи захворювання у даної дитини?

Відповідь: Лихоманка, втрата ваги, кров у калі. зміни в загальному аналізі крові (лейкоцитоз, зниження рівня еритроцитів і гемоглобіну, підвищена ШОЕ).

Nelson Textbook of Pediatrics, 2-Volume Set, 20th Edition, 2016. Part XVIII. The Digestive System Chapter 342. Functional Abdominal Pain (Nonorganic Chronic Abdominal Pain). P.-1884 -1885.

Рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань (професійні алгоритми, орієнтовальні карти для формування практичних вмінь і навичок тощо):

а) Питання до самоконтролю:

- Визначення поняття «ессенціальна гіпертензія»
- Визначення поняття «ожиріння»
- Класифікація артеріальної гіпертензії
- Відмінність основних типів ожиріння
- Класифікація синдрому вегетативної дисфункції
- Характеристика вегетативних порушень у підлітків
- Терапія ожиріння у підлітків
- Медикаментозна терапія артеріальної гіпертензії
- Клінічні, лабораторні та інструментальні методи обстеження, що застосовуються для діагностики ожиріння

б) Орієнтирочна карта для самостійної роботи з літературою

№ п.п.	Основні завдання	Вказівки	Відповіді
1	2	3	4
1	Вивчити поняття артеріальна гіпертензія	Визначити поняття артеріальна гіпертензія	Підкреслити, що це є стани, що супроводжуються постійним або періодичним підвищенням АТ протягом 3–6 міс.
2	Етіологія та патогенез артеріальної гіпертензії	Дайте характеристику факторам, які передують та сприяють розвитку артеріальної гіпертензії	Фактори що впливають на розвиток артеріальної гіпертензії: – спадкова схильність – підвищення маси тіла (ожиріння)

			– аліментарні фактори – гіподинамія тривале – психоемоційне напруження – стресові ситуації
3	Клінічна характеристика артеріальної гіпертензії	Опишіть клініку первинної артеріальної гіпертензії	Критерії оцінки ступеня підвищення АТ: Показники систолічного та діастолічного тиску у межах від 90-го до 95-го перцентилів позначаються як «високий нормальний АТ». Значення АТ, що перевищують 95-й перцентиль, підтверджують наявність артеріальної гіпертензії.
4	Тактика сімейного лікаря при артеріальній гіпертензії	Визначити тактику щодо пацієнта з АГ	Акцентувати увагу на ранній діагностиці та адекватній терапії
5	Основні профілактичні напрямки при артеріальній гіпертензії	Вказати методи первинної та вторинної профілактики артеріальної гіпертензії	

в) Вимоги до результатів роботи, у т. ч. до оформлення: письмова робота повинна бути оформлена у письмовому чи печатному варіанті, мати охайний вигляд, на початок треба зазначити дату, тему, № завдання ПІБ виконавця, текст має бути розбірливим, структурованим;

4. Підбиття підсумків: оголошення оцінок за результатами заняття. Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

5. Список рекомендованої літератури:

- *основна:*

1. Диференційна діагностика найбільш поширених захворювань дитячого віку. Навчальний посібник / під ред. В.М. Дудник, Видання 1-ше. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 560 с.
2. Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман. Основи педіатрії за Нельсоном: переклад 8-го англ. видання: у 2 томах. Том 1. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. XIV, 378 с.
3. Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман. Основи педіатрії за Нельсоном: переклад 8-го англ. видання: у 2 томах. Том 2. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. XIV, 426 с.
4. Крючко Т.О., Абатуров А.С., Кушнерьова Т.В. Педіатрія: підручник (ВНЗ IV ур. а.); за ред. Т.А. Крючко, О.Є. Абатурова. Київ: ВСІ «Медицина», 2020. 224 с.
5. Невідкладні стани в педіатричній практиці: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів. — 2-ге вид. Рекомендовано МОН, Рекомендовано вченою радою НМУ ім. О.О. Богомольця / Марушко Ю.В., Шеф Г.Г. та ін. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 440 с.

- *додаткова:*

1. Артеріальна гіпертензія у дітей Г.С.Сенаторова, М.О.Гончарь, І.С.Аленіна та ін., / за ред. Г.С. Сенаторової. –Харків, ПЛАНЕТА-ПРИНТ. -2018. –103с.: 7 мал., 21табл.
2. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 р. № 384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії». Артеріальна гіпертензія. Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги
3. Наказ МОЗ України 16.08.2010 року № 682 з доповненням(N 382 ([z0941-12](#)) від 23.05.2012) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0794-10>
4. Judd E. Management of hypertension in CKD: beyond the guidelines./ E.Judd,D.Calhoun // Adv Chronic Kidney Dis. 2015 -22(2): 116–122. [PMC free article] [PubMed].

- електронні інформаційні ресурси:

1. <http://moz.gov.ua>– Міністерство охорони здоров'я України
2. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я